
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ΘΕΟΥ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

1852

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

INTERNET ARCHIVE ONLINE EDITION

CREATIVE COMMONS ΑΝΑΦΟΡΑ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 4.0

1. Ἔστιν ἐν Συρίῃ πόλις οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφρήτεω ποταμοῦ, καλεῖται δὲ Ἰρή καὶ ἔστιν ἰρὴ τῆς Ἡρῆς τῆς Ἀσσυρίας. δοκεῖ δέ μοι, τόδε τὸ οὐνομα οὐκ ἅμα τῇ πόλει οἰκειομένη ἐγένετο, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἄλλο ἦν · μετὰ δὲ σφίσι τῶν ἱρῶν μεγάλων γιγνομένων ἐς τότε ἡ ἐπωνυμία ἀπίκετο. περὶ ταύτης ὧν τῆς πόλιος ἔρχομαι ἐρέων ὁκόσα ἐν αὐτῇ ἔστιν · ἐρέω δὲ καὶ νόμους, τοῖσιν ἐς τὰ ἱρὰ χρέονται, καὶ πανηγύριος τὰς ἄγουσι καὶ θυσίας τὰς ἐπιτελέουσιν. ἐρέω δὲ ὁκόσα καὶ περὶ τῶν τὸ ἱρὸν εἰσαμένων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηὸν ὅπως ἐγένετο. γράφω δὲ Ἀσσύριος ἐὼν, καὶ τῶν ἀπηγέομαι τὰ μὲν αὐτοψίῃ ἔμαθον, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἱρέων ἐδάην, ὁκόσα ἐόντα ἐμεῦ πρεσβύτερα ἐγὼ ἱστορέω.

2. Πρῶτοι μὲν ὧν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπτιοι λέγονται θεῶν τε ἐννοίην λαβεῖν καὶ ἱρὰ εἰσαθαι καὶ τεμένεια καὶ πανηγύριος ἀποδέξαι. πρῶτοι δὲ καὶ οὐνόματα ἱρὰ ἔγνωσαν καὶ λόγους ἱρῶν ἔλεξαν. μετὰ δὲ οὐ πολλοστῷ χρόνῳ παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ἀσσύριοι ἐς θεοὺς ἤκουσαν καὶ ἱρὰ καὶ νηοὺς ἡγειραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλματα ἔθεντο καὶ ξόανα ἐστήσαντο. **3.** τὸ δὲ παλαιὸν καὶ παρ' Αἰγυπτίοισιν ἀξόανοι νηοὶ ἔσαν. καὶ ἔστιν ἱρὰ καὶ ἐν Συρίῃ οὐ παρὰ πολὺ τοῖς Αἰγυπτίοισιν ἰσοχρονέοντα, τῶν ἐγὼ πλείστα ὄπωπα · τό γε τοῦ Ἡρακλέος τὸ ἐν Τύρῳ, οὐ τούτου τοῦ Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες αἰίδουσιν, ἀλλὰ τὸν ἐγὼ λέγω, πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἦρως ἔστιν. **4.** ἐνὶ δὲ καὶ ἄλλο ἱρὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα, τὸ Σιδώνιοι ἔχουσιν, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσιν, Ἀστάρτης ἔστιν · Ἀστάρτην δ' ἐγὼ δοκέω Σεληναίην ἔμμεναι · ὡς δὲ μοί τις τῶν ἱρέων ἀπηγέετο, Εὐρώπης ἔστι τῆς Κάδμου ἀδελφεῆς. ταύτην δ' εὐοῦσαν Ἀγήνορος τοῦ βασιλῆος θυγατέρα, ἐπειδὴ τε ἀφανὴς ἐγεγόνειεν, οἱ Φοίνικες τῷ νηῷ ἐτιμήσαντο καὶ λόγον ἱρὸν ἐπ' αὐτῇ ἔλεξαν, ὅτι εὐοῦσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθεε καὶ τὸ εἶδος εἰς ταῦρον ἀμειψάμενος ἤρπασε, καὶ μιν ἐς Κρήτην φέρων ἀπίκετο. τάδε μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον, καὶ τὸ νόμισμα, τῷ Σιδώνιοι χρέονται, τὴν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῷ ταύρῳ τῷ Διί · τὸν δὲ νηὸν οὐκ ὁμολογέουσιν Εὐρώπης ἔμμεναι. **5.** ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοίνικες ἱρὸν, οὐκ Ἀσσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, τὸ ἐξ Ἥλιου πόλιος ἐς τὴν Φοινίκην ἀπίκετο. ἐγὼ μὲν μιν οὐκ ὄπωπα, μέγα δὲ καὶ τόδε καὶ ἀρχαῖον ἔστιν. **6.** εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Ἀφροδίτης Βυβλίνης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἀδωνιν ἐπιτελέουσιν · ἐδάην δὲ καὶ τὰ ὄργια. λέγουσι γὰρ δὴ ὧν τὸ ἔργον τὸ ἐς Ἀδωνιν ὑπὸ τοῦ σπυρδῆ ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γενέσθαι καὶ μνήμην τοῦ πάθεος τύπτονται τε ἐκάστου ἔτεος καὶ θρηνέουσιν καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέουσιν καὶ σφίσι μεγάλα πένθηα ἀνὰ τὴν χώραν ἴσταται. ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνται τε καὶ ἀποκλαύσωνται, πρῶτα μὲν καταγίζουσι τῷ Ἀδωνίδι ὅπως ἐόντι νέκει, μετὰ δὲ τῇ ἐτέρῃ ἡμέρῃ ζῶειν τέ μιν μυθολογέουσιν καὶ ἐς τὸν ἡέρα πέμπουσι καὶ τὰς κεφαλὰς ξυρέονται ὅπως Αἰγύπτιοι ἀποθανόντος Ἄπιοι. γυναικῶν δὲ ὁκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιγόνδε ζημίην ἐκτελέουσιν · ἐν μιῇ ἡμέρῃ ἐπὶ πρήσι τῆς ὥρης ἴστανται, ἡ δὲ ἀγορὴ μούνιοις ξείνοισι παρακέεται καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτην θυσίῃ γίγνεται. **7.** εἰσὶ δὲ ἐνιοὶ Βυβλίων, οἳ λέγουσι παρὰ σφίσι τεθάφθαι τὸν Ὅσιριν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ πένθηα καὶ τὰ ὄργια οὐκ ἐς τὸν Ἀδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὅσιριν πάντα πρήσσεσθαι. ἐρέω δὲ ὁκόθεν καὶ τάδε πιστὰ δοκέουσι. κεφαλὴ ἐκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόνον ἐπτά ἡμερέων, καὶ μιν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θεῖη ναυτιλίῃ · τρέπεται δὲ οὐδαμὰ, ἀλλ' ἐς μούνην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται. καὶ ἔστι τὸ σύμπαν θωῦμα. καὶ τοῦτο ἐκάστου ἔτεος γίγνεται, τὸ καὶ ἐμεῦ παρεόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο · καὶ τὴν κεφαλὴν ἐθεγσάμην Βυβλίνην. **8.** ἐνὶ δὲ καὶ ἄλλο θωῦμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίνῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ οὐρεος ἐς τὴν ἄλλα ἐκδιδοί · οὐνομα τῷ ποταμῷ Ἀδωνίς ἐπικέεται. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκάστου ἔτεος αἰμάσσεται καὶ τὴν χροίην ὀλέσας ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν καὶ φοινίσσει τὸ πολλὸν τοῦ πελάγεος καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθηα. μυθέονται δὲ ὅτι ταύτησι τῇσιν ἡμέρησιν ὁ Ἀδωνίς ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν καὶ τῷ ῥόῳ

τὴν ἐπωνυμίην διδοί. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ τις ἀνὴρ Βύβλιος ἀληθεῖα δοκέων λέγειν ἐτέρην ἀπηγγέτο τοῦ πάθεος αἰτίην. ἔλεγε δὲ ὧδε · ὁ ᾿Αδωνις ὁ ποταμός, ὃ ξεῖνε, διὰ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται · ὁ δὲ Λίβανος κάρτα ξανθόγεώς ἐστιν · ἄνεμοι ὧν τρηχέες ἐκείνησι τῇσιν ἡμέρησιν ἰστάμενοι τὴν γῆν τῷ ποταμῷ ἐπιφέρουσι ἐοῦσαν ἐς τὰ μάλιστα μιλωδέα, ἡ δὲ γῆ μιν αἰμώδεα τίθησι · καὶ τοῦδε τοῦ πάθεος οὐ τὸ αἶμα, τὸ λέγουσιν, ἀλλ' ἡ χώρη αἰτίη. ὁ μὲν μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπηγγέτο · εἰ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα ἔλεγεν, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ κάρτα θεῖη καὶ τοῦ ἀνέμου ἡ συντυχίη. **9.** ἀνέβην δὲ καὶ ἐς τὸν Λίβανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν ἡμέρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖον ἱρὸν ᾿Αφροδίτης ἔμμεναι, τὸ Κινύρης εἶσατο, καὶ εἶδον τὸ ἱρὸν καὶ ἀρχαῖον ἦν. τὰδε μὲν ἐστὶ τὰ ἐν τῇ Συρίῃ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱρά. **10.** τοσούτων δὲ ἐόντων ἐμοὶ δοκεῖ οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει μείζον ἔμμεναι οὐδὲ νηὸς ἄλλος ἀγιώτερος οὐδὲ χώρη ἄλλη ἱροτέρη. ἐνὶ δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελέα καὶ ἀρχαῖα ἀναθήματα καὶ πολλὰ θωύματα καὶ ξόανα θεοπρεπέα, καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτοῖσιν ἐμφανέες · ἰδρώει γὰρ δὴ ὧν παρὰ σφίσι τὰ ξόανα καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορεῖ · καὶ βοῇ δὲ πολλάκις ἐγένετο ἐν τῷ νηῷ κλεισθέντος τοῦ ἱεροῦ, καὶ πολλοὶ ἤκουσαν. ναὶ μὴν καὶ ὄλβου περί ἐν τοῖσιν ἐγὼ οἶδα πρῶτόν ἐστι · πολλὰ γὰρ αὐτοῖσιν ἀπικνέεται χρήματα ἔκ τε ᾿Αραβίης καὶ Φοινίκων καὶ Βαβυλωνίων καὶ ἄλλα ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικες φέρουσι, τὰ δὲ ᾿Ασσύριοι. εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νηῷ λάθρη ἀποκέεται, ἐσθῆτα πολλὴν καὶ ἄλλα ὀκόσα ἐς ἄργυρον ἢ ἐς χρυσὸν ἀποκέκριται · ὀρταὶ μὲν γὰρ καὶ πανηγύριες οὐδαμοῖσιν ἄλλοισιν ἀνθρώπων τοσαῖδε ἀποδεδέχεται. **11.** ἱστορέοντι δὲ μοι ἐτέων περί, ὀκόσα τῷ ἱρῷ ἐστὶ, καὶ τὴν θεὸν αὐτοὶ ἦντινα δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο, τῶν οἱ μὲν ἱροί, οἱ δὲ ἐμφανέες, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεις, καὶ ἄλλοι βάρβαροι, οἱ μὲν τοῖσιν Ἑλλήσιν ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δέκομαι δὲ οὐδαμὰ. **12.** οἱ μὲν ὧν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σισύθεα τὸ ἱρὸν εἶσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο. Δευκαλίωνος δὲ περί λόγον ἐν Ἑλλήσιν ἤκουσα, τὸν Ἑλλήνες ἐπ' αὐτῷ λέγουσιν. ὁ δὲ μῦθος ὧδε ἔχει · ἦδε ἡ γενεὴ οἱ νῦν ἄνθρωποι οὐ πρῶτοι ἐγένοντο, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ γενεὴ πάντες ὤλοντο. οὗτοι δὲ γένεος τοῦ δευτέρου εἰσὶ, τὸ αὐτὶς ἐκ Δευκαλίωνος ἐς πληθὺν ἀπίκητο. ἐκείνων δὲ περί τῶν ἀνθρώπων τὰδε μυθεῖνται · ὕβρισται κάρτα ἐόντες ἀθέμιστα ἔργα ἔπρησσαν, οὔτε γὰρ ὄρκια ἐφύλασσαν οὔτε ξείνους ἐδέκοντο οὔτε ἱκετέων ἠνείχοντο, ἀντ' ὧν σφίσιν ἡ μεγάλη συμφορὴ ἀπίκητο. αὐτίκα ἡ γῆ πολλὸν ὕδωρ ἐκδιδοί καὶ ὄμβροι μεγάλοι ἐγένοντο καὶ οἱ ποταμοὶ κατέβησαν μέζονες καὶ ἡ θάλασσα ἐπὶ πολλὸν ἀνέβη, ἐς ὃ πάντα ὕδωρ ἐγένοντο καὶ πάντες ὤλοντο, Δευκαλίων δὲ μόνος ἀνθρώπων ἐλίπετο ἐς γενεὴν δευτέραν εὐβουλίης τε καὶ τοῦ εὐσεβέος εἶνεκα. ἡ δὲ οἱ σωτηρίῃ ἦδε ἐγένετο · λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς εἶχεν, ἐς ταύτην ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἐωυτοῦ ἐσέβη · ἐσβαίνοντι δὲ οἱ ἀπίκοντο σύες καὶ ἵπποι καὶ λεόντων γένηα καὶ ὄφεις καὶ ἄλλα ὀκόσα ἐν γῇ νέμονται, πάντα ἐς ζεύγεα. ὁ δὲ πάντα ἐδέκετο, καὶ μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀλλὰ σφίσι μεγάλη διόθεν φιλή ἐγένετο. καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἐπλευσαν, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος περί Ἑλλήνες ἱστοροῦσι. **13.** τὸ δὲ ἀπὸ τούτου λέγεται λόγος ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ χάσμα μέγα ἐγένετο καὶ τὸ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο · Δευκαλίων δὲ, ἐπεὶ τὰδε ἐγένετο, βωμούς τε ἔθετο καὶ νηὸν ἐπὶ τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐστήσατο. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστιν ὑπὸ τῷ νηῷ κάρτα μικρόν. εἰ μὲν ὧν πάλαι καὶ μέγα ἐὼν νῦν τοιόνδε ἐγένετο, οὐκ οἶδα · τὸ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι. σῆμα δὲ τῆς ἱστορίας τόδε πρήσσουσι · δις ἐκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται. φέρουσι δὲ οὐκ ἱρέες μόνον, ἀλλὰ πᾶσα Συρίη καὶ ᾿Αραβίη, καὶ πέρηθεν τοῦ Εὐφράτεω πολλοὶ ἄνθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχονται καὶ πάντες ὕδωρ φέρουσι, τὸ πρῶτα μὲν ἐν τῷ νηῷ ἐκχέουσι, μετὰ δὲ ἐς τὸ χάσμα κατέρχεται, καὶ δέκεται τὸ χάσμα μικρόν ἐὼν ὕδατος χρήμα πολλόν. τὰ δὲ ποιεόντες Δευκαλίωνα ἐν τῷ ἱρῷ τόνδε νόμον θέσθαι λέγουσι

συμφορῆς τε καὶ εὐεργεσίης μνήμα ἔμμεναι. ὁ μὲν ὦν ἀρχαῖος αὐτοῖσι λόγος ἀμφὶ τοῦ ἱροῦ τοιόσδε ἐστί. **14.** ἄλλοι δὲ Σεμίραμιν τὴν Βαβυλωνίην, τῆς δὴ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ ἐστί, ταύτην καὶ τότε τὸ ἔδος εἶσασθαι νομίζουσιν, οὐκ Ἦρην δὲ εἶσασθαι, ἀλλὰ μητρί ἐωυτῆς, τῆς Δερκετῶ οὐνομα. Δερκετοῦς δὲ εἶδος ἐν Φοινίκῃ ἐθεησάμην, θέλημα ξένον · ἡμισέη μὲν γυνή, τὸ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς ἄκρους πόδας ἰχθύος οὐρὴ ἀποτείνεται. ἡ δὲ ἐν τῇ ἱρῇ πόλι πᾶσα γυνή ἐστί. πίστιες δὲ τοῦ λόγου αὐτοῖσι κάρτα ἐμφανέες · ἰχθύας χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι καὶ οὐκοτε ἰχθύων ψαύουσι, καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περιστερὴν δὲ μούνην οὐ σιτέονται, ἀλλὰ σφίσιν ἦδε ἱρή. τὰ δὲ γιγνόμενα δοκέει αὐτοῖσι ποιέεσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμιος εἵνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετῶ μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δέ, ὅτι τὸ Σεμιράμιος τέλος ἐς περιστερὴν ἀπίκητο. ἀλλ' ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν ὅτι Σεμιράμιος ἔργον ἐστί, τάχα κου δέξομαι · Δερκετοῦς δὲ τὸ ἱρὸν ἔμμεναι οὐδαμὰ πείθομαι, ἐπεὶ καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἐνόισιν ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τάδε οὐ Δερκετοῖ χαρίζονται. **15.** ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρός, τὸν ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα, ὅτι ἡ μὲν θεὴ Ῥέη ἐστί, τὸ δὲ ἱρὸν Ἄττεω ποίημα. Ἄττης δὲ γένος μὲν Λυδὸς ἦν, πρῶτος δὲ τὰ ὄργια τὰ ἐς Ῥέην ἐδιδάξατο. καὶ τὰ Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Σαμόθρα κες ἐπιτελέουσιν, Ἄττεω πάντα ἔμαθον · ὥς γάρ μιν ἡ Ῥέη ἔτεμε, βίου μὲν ἀνδρηίου ἀπεπαύσατο, μορφὴν δὲ θηλέην ἡμείψατο καὶ ἐσθῆτα γυναικίην ἐνεδύσατο καὶ ἐς πᾶσαν γῆν φοιτῶν ὄργια τε ἐπετέλεε καὶ τὰ ἔπαθεν ἀπηγγέετο καὶ Ῥέην ἤειδεν. ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπίκητο. ὥς δὲ οἱ πέρην Εὐφρήτew ἀνθρωποὶ οὐτε αὐτὸν οὐτε ὄργια ἐδέκοντο, ἐν τῷδε τῷ χώρῳ τὸ ἱρὸν ἐποιήσατο. σημήια δὲ · ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέην ἐπικνέεται. λέοντες γάρ μιν φέρουσι καὶ τύμπανον ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορεῖ, ὁκοῖν Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσιν. ἔλεγε δὲ καὶ Γάλλων πέρι, οἳ εἰσιν ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι Γάλλοι Ἦρην μὲν οὐδαμὰ, Ῥέην δὲ τέμνονται καὶ Ἄττεα μιμέονται. τὰ δέ μοι εὐπρεπέα μὲν δοκέει ἔμμεναι, ἀληθέα δὲ οὐ · ἐπεὶ καὶ τῆς τομῆς ἄλλην αἰτίην ἤκουσα πολλὸν πιστοτέρην. **16.** ἀνδάνει δέ μοι τὰ λέγουσι τοῦ ἱροῦ πέρι τοῖσιν Ἑλλήσιν τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες, τὴν μὲν θεὸν Ἦρην δοκέοντες, τὸ δ' ἔργον Διονύσου τοῦ Σεμέλης ποίημα · καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην ἀπίκητο κείνην ὁδὸν τὴν ἡλθεν ἐπ' Αἰθιοπίην. καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποιητέω σήματα, ἐν τοῖσι καὶ ἐσθῆτες βάρβαροι καὶ λίθοι Ἰνδοὶ καὶ ἐλεφάντων κέρα, τὰ Διόνυσος ἐξ Αἰθιοπίων ἤνεικε, καὶ φαλλοὶ δὲ ἐστᾶσιν ἐν τοῖσι προπυλαίοισι δύο κάρτα μεγάλοι, ἐπὶ τῶν ἐπίγραμμα τοιόνδε ἐπιγέγραπται, „τούσδε φαλλοὺς Διόνυσος Ἦρην μητρὶν ἀνέθηκα.“

Ἐμοὶ μὲν νυν καὶ τάδε ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλ' ὃ τι ἐστὶν ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον. φαλλοὺς Ἑλλήνες Διονύσῳ ἐγείρουσιν, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόνδε τι φέρουσιν, ἀνδρας μικροὺς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας · καλέονται δὲ τάδε νευρόσπαστα. ἔστι δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ ἱρῷ, ἐν δεξιῇ τοῦ νηοῦ κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ χάλκεος ἔχων αἰδοῖον μέγα. **17.** τοσάδε μὲν ἀμφὶ τῶν οἰκιστῶν τοῦ ἱροῦ μυθολογέουσιν. ἡδὴ δὲ ἐρέω καὶ τοῦ νηοῦ πέρι θεσιός τε ὅκως ἐγένετο καὶ ὅστις μιν ἐποιήσατο. λέγουσι τὸν νηὸν τὸν νῦν ἑόντα μὴ ἔμμεναι τὸν τὴν ἀρχὴν γεγεννημένον, ἀλλ' ἐκείνον μὲν κατενεχθῆναι χρόνῳ ὕστερον, τὸν δὲ νῦν ἑόντα Στρατονίκης ἔμμεναι ποίημα, γυναικὸς τοῦ Ἀσσυρίων βασιλῆος. δοκέει δέ μοι ἡ Στρατονίκη ἐκείνη ἔμμεναι, τῆς ὁ πρόγονος ἡρήσατο, τὸν ἡλεγξε τοῦ ἱητροῦ ἐπινοίη · ὥς γάρ μιν ἡ συμφορὴ κατέλαβεν, ἀμηχανῶν τῷ κακῷ αἰσχυρῷ δοκέοντι κατ' ἡσυχίαν ἐνόσεν. ἐκεῖτο δὲ ἀλγέων οὐδέν, καὶ οἱ ἦ τε χροὶ πάμπαν ἐτρέπετο καὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ἐμαραίνετο. ὁ δὲ ἱητρὸς ὥς εἶδε μιν ἐς οὐδὲν ἐμφανὲς ἀρρωστέοντα, ἔγνω τὴν νοῦσον ἔρωτα ἔμμεναι. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημήια, ὀφθαλμοὶ τε ἀσθενέες καὶ φωνὴ καὶ χροὶ καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ ταῦτα ἐποίηε · χειρὶ μὲν τῇ δεξιῇ ἔχε τοῦ νεηνίσκου τὴν καρδίην, ἐκάλεε δὲ τοὺς ἀνὰ τὴν οἰκίην πάντας · ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐσιόντων πάντων ἐν ἡρεμίᾳ μεγάλη ἦν, ὥς δὲ ἡ μητρὶς ἀπίκητο, τὴν τε χροὶν ἡλλάξατο καὶ ἰδρώειν ἄρξατο καὶ τρόμῳ ἔχετο καὶ ἡ καρδίη ἀνεπάλλετο · τὰ δὲ γιγνό-

μενα ἐμφανέα τῷ ἱητρῷ τὸν ἔρωτα ἐποίεε. **18.** καὶ μιν ὧδε ἰήσατο · καλέσας τοῦ νεηνίσκου τὸν πατέρα κάρτα ὀρρωδέοντα, Ἦδε ἡ νοῦσος, ἔφη, τὴν ὁ παῖς ὅδε ἄρρωστέει, οὐ νοῦσός ἐστιν, ἀλλὰ ἀδικίη · ὅδε γάρ τοι ἀλγέει μὲν οὐδέν, ἔρως δέ μιν καὶ φρενοβλαβεῖη ἔχει. ἐπιθυμεί δὲ τῶν οὐδαμὰ τεύξεται, φιλέων γυναῖκα ἐμήν, τὴν ἐγὼ οὔτι μετήσομαι. ὁ μὲν ὦν τοιάδε σοφίη ἐψεύδετο. ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίσσετο, Πρὸς τε σοφίης καὶ ἱητρικῆς μή μοι παῖδα ὀλέσης · οὐ γὰρ ἐθέλων ταύτη συμφορῇ ἔσχετο, ἀλλὰ οἱ ἡ νοῦσος ἀεκουσίη. τῷ σὺ μηδαμὰ ζηλοτυπέων πένθος ἐγείραι πάσῃ βασιληίῃ μηδὲ ἱητρὸς ἐὼν φθόνον προξενέειν ἱητρικῇ. ὁ μὲν ὧδε ἀγνώς ἐὼν ἐδέετο. ὁ δὲ μιν αὖτις ἀμείβετο, Ἀνόσια σπεύδεις γάμον ἐμὸν ἀπαιρέομενος ἥδὲ ἱητρὸν ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ κῶς ἂν αὐτὸς ἐπρηξας, εἴ τοι σὴν γυναῖκα ἐπόθεεν, ἐμεῦ τὰδε δεόμενος ; ὁ δὲ πρὸς τὰδε ἔλεγεν ὡς οὐδ' αὐτὸς ἂν κοτε γυναικὸς ἐφείσατο οὐδὲ παιδὶ σωτηρίας ἐφθόνεεν, εἰ καὶ οἱ μητρυῖς ἐπεθύμειν · οὐ γὰρ ὁμοίην συμφορὴν ἔμμεναι γαμετὴν ἢ παῖδα ὀλέσαι. ὡς δὲ τὰδε ὁ ἱητρὸς ἤκουσε, Τί τοι, ἔφη, ἐμὲ λίσσεαι ; καὶ γάρ τοι σὴν γυναῖκα ποθέει · τὰ δὲ ἔλεγον ἐγὼ, πάντα ἔην ψεύδεα. πείθεται μὲν τουτέοισι, καὶ τῷ μὲν παιδὶ λείπει καὶ γυναῖκα καὶ βασιληίην, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην ἀπίκετο καὶ πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐφρήτῃ ἐπόνυμον ἐωυτοῦ ἐποίησατο, ἔνθα οἱ καὶ ἡ τελευταῖα ἐγένετο. ὧδε μὲν ὁ ἱητρὸς ἔρωτα ἔγνω τε καὶ ἰήσατο. **19.** ἥδε δὴ ὦν ἡ Στρατονίκη ἔτι τῷ προτέρῳ ἀνδρὶ συνοικέουσα θναρ τοιόνδε ἐθεήσατο, ὡς μιν ἡ Ἥρη ἐκέλευεν ἐγείραι οἱ τὸν ἐν τῇ ἱρή πόλι νηόν, εἰ δὲ ἀπειθέοι, πολλὰ οἱ καὶ κακὰ ἀπείλειεν. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐδεμίην ὥρην ἐποίεετο, μετὰ δὲ ὡς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε ἀνδρὶ τὴν ὄψιν ἀπηγήσατο καὶ τὴν Ἥρην ἰλάσκετο καὶ στήσειν τὸν νηὸν ὑπέδεξατο. καὶ αὐτίκα ὑγία γενομένην ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δὲ οἱ καὶ χρήματα καὶ στρατιὴν πολλήν, τοὺς μὲν οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ καὶ τοῦ ἀσφαλέος εἵνεκα · καλέσας δὲ τινα τῶν ἐωυτοῦ φίλων, νεηνίην κάρτα καλόν, τῷ οὐνομα ἦν Κομβάβος, Ἐγὼ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐσθλὸν ἐόντα φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν καὶ πάμπαν ἐπαινέω σοφίης τε καὶ εὐνοίης τῆς ἐς ἡμέας, τὴν δὴ ἐπεδέξαο · νῦν δέ μοι χρειῶ μεγάλης πίστιος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐμῇ ἐσπόμενον ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι καὶ ἱρὰ τελέσαι καὶ στρατιῆς ἐπικρατέειν · σοὶ δὲ ἀπικομένῳ ἐξ ἡμέων τιμὴ μεγάλη ἔσσεται. πρὸς δὲ τὰδε ὁ Κομβάβος αὐτίκα λίσσετο πολλὰ λιπαρέων μή μιν ἐκπέμπειν μηδὲ πιστεύειν οἱ τὰ πολλὸν ἐωυτοῦ μέζονα χρήματα καὶ γυναῖκα καὶ ἔργον ἱρόν · τὰ δὲ ὀρρωδέει μή κοτέ οἱ ζηλοτυπή χρόνῳ ὑστέρῳ ἐς τὴν Στρατονίκην γένοιτο, τὴν μοῦνος ἀπάξειν ἔμελλεν. **20.** ὡς δὲ οὐδαμὰ ἐπείθετο, ὁ δὲ ἱκεσίης δευτέρης ἄπτεται δοῦναι οἱ χρόνον ἐπτά ἡμερέων, μετὰ δὲ ἀποστεῖλαι μιν τελέσαντά τι τῶν μάλιστα ἐδέετο. τυχὼν δὲ ῥηιδίως ἐς τὸν ἐωυτοῦ οἶκον ἀπικνέεται καὶ πεσὼν χαμᾶζε τοιάδε ὠδύρετο · ὦ δειλαιο, τί μοι ταύτης τῆς πίστιος ; τί δέ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλος ἦδη δέρκομαι ; νέος μὲν ἐγὼ καὶ γυναικὶ καλῇ ἔψομαι. τὸ δέ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσσεται, εἰ μὴ ἐγωγε πᾶσαν αἰτίην κακοῦ ἀποθήσομαι. τῷ με χρῆν μέγα ἔργον ἀποτελέσαι, τό μοι πάντα φόβον ἰήσεται. τὰδε εἰπὼν ἀτελέα ἐωυτὸν ἐποίεε, καὶ ταμῶν τὰ αἰδοῖα ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθετο σμύρνη τε ἅμα καὶ μέλιτι καὶ ἄλλοισι θυώμασι καὶ ἔπειτα σφρηγίδι τὴν ἐφόρει σημηνάμενος τὸ τρώμα ἰήτο. μετὰ δὲ ὡς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκεεν, ἀπικόμενος ἐς τὸν βασιλῆα πολλῶν παρεόντων διδοῖ τε ἅμα τὸ ἀγγήιον καὶ λέγει ὧδε · ὦ Δέσποτα, τόδε μοι μέγα κειμήλιον ἐν τοῖσιν οἰκῆίοισιν ἀπεκέετο, τὸ ἐγὼ κάρτα ἐπόθεον · νῦν δὲ ἐπεὶ μεγάλην ὁδὸν ἔρχομαι, παρὰ σοὶ τόδε θήσομαι. σὺ δέ μοι ἀσφαλέως ἔχειν · τόδε γάρ μοι χρυσοῦ βέλτερον, τόδε μοι ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον. εὔτ' ἂν δὲ ἀπίκωμαι, σῶον αὖτις ἀποίσσομαι. ὁ δὲ δεξάμενος ἐτέρῃ σφρηγίδι ἐσημαίνετο καὶ τοῖσι ταμίησι φρουρέειν ἐνετειλατο. **21.** Κομβάβος μὲν νυν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀσφαλέα ὁδὸν ἦνυεν · ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν σπουδῇ τὸν νηὸν οἰκοδόμουν καὶ σφίσι τρία ἔτεα ἐν τῷ ἔργῳ ἐξεγένετο, ἐν τοῖσιν ἀπέβαινε τάπερ ὁ Κομβάβος ὀρρώδεεν · ἡ Στρατονίκη γὰρ χρόνον ἐπὶ πολλὸν συνόντα μιν ποθέειν ἄρχετο, μετὰ δὲ

οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήναντο. καὶ λέγουσιν οἱ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει τὴν Ἥρην τουτέων αἰτίην ἐθέλουσαν γενέσθαι, Κομβάβον ἐσθλὸν μὲν ἐόντα λαθεῖν μηδαμὰ, Στρατονίκην δὲ τίσασθαι, ὅτι οὐ ῥη-
δίως τὸν νῆον ὑπέσχετο. **22.** ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεις καὶ τὴν νοῦσον ἔκρυπτεν, ὥς δὲ οἱ
τὸ κακὸν μέζον ἡσυχίης ἐγένετο, ἐς ἐμφανὲς ἐτρύχετο κλαίεσκέ τε δι' ἡμέρης καὶ Κομβάβον
ἀνεκαλέετο καὶ οἱ πάντα Κομβάβος ἦν. τέλος δὲ ἀμηχανέουσα τῇ συμφορῇ εὐπρεπέα ἰκεσίην
ἐδίζητο. ἄλλω μὲν ὦν τὸν ἔρωτα ὁμολογέειν ἐφυλάσσετο, αὐτὴ δὲ ἐπιχειρεῖν αἰδέετο. ἐπινοεῖ
ὦν τοιάδε, οἶνω ἑωυτὴν μεθύσασα ἐς λόγους οἱ ἐλθεῖν· ἅμα δὲ οἶνω ἐσιόντι παρρησίῃ τε ἐσέρ-
χεται καὶ ἡ ἀποτυχίῃ οὐ κάρτα αἰσχυρή, ἀλλὰ τῶν πρησσομένων ἕκαστα ἐς ἀγνοίην ἀναχωρεῖ.
ὥς δὲ οἱ ἐδόκεε, καὶ ἐποίεε ταῦτα. καὶ ἐπεὶ ἐκ δείπνου ἐγένοντο, ἀπικομένη ἐς τὰ οἰκήματα, ἐν
τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λίσσετό τε καὶ γούνων ἄπτετο καὶ τὸν ἔρωτα ὁμολόγηεν· ὁ δὲ τὸν
τε λόγον ἀπηνέως ἀπεδέκετο καὶ τὸ ἔργον ἀναινέτο καὶ οἱ τὴν μέθην ἐνεκάλειν. ἀπειλούσης δὲ
μέγα τι κακὸν ἑωυτὴν ἐργάσασθαι, δεισας πάντα οἱ λόγον ἔφηνε καὶ πᾶσαν τὴν ἑωυτοῦ πάθην
ἀπηγγέσατο καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἤνεικεν. ἰδοῦσα δὲ ἡ Στρατονίκη τὰ οὐκοτε ἔλπετο, μανίης
μὲν ἐκείνης ἔσχετο, ἔρωτος δὲ οὐδαμὰ ἐλήθετο, ἀλλὰ πάντα οἱ συνεοῦσα ταύτην παραμυθίην
ἐποιέετο ἔρωτος ἀπρήκτοιο. ἔστιν ὁ ἔρωσ οὗτος ἐν τῇ ἱρῇ πόλει καὶ ἔτι νῦν γίγνεται· γυναικες
Γάλλων ἐπιθυμέουσιν καὶ γυναῖξι Γάλλοι ἐπιμαίνονται, ζηλοτυπεί δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ σφίσι τὸ
χρῆμα κάρτα ἱρὸν νομίζεται. **23.** τὰ δ' ὦν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει ἀμφὶ τὴν Στρατονίκην οὐδαμὰ τὸν βα-
σιλῆα ἐλήθεν, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπικνεόμενοι κατηγορεῖν καὶ τὰ γινόμενα ἀπηγγέοντο. ἐπὶ τοῖσι
περιαλγέων ἐξ ἀτελέος τοῦ ἔργου Κομβάβον μετεκάλειν. ἄλλοι δὲ λέγουσι λόγον οὕτι ἀληθέα,
τὴν Στρατονίκην, ἐπειδὴ ἀπέτυχε τῶν ἐδέετο, αὐτὴν γράψασαν ἐς τὸν ἄνδρα τοῦ Κομβάβου
κατηγορεῖν πείρην οἱ ἐπικαλέουσιν, καὶ τὸ Ἑλλήνες Σθενεβοίης πέρι λέγουσι καὶ Φαίδρης
τῆς Κνωσσίης, ταυτὶ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογέουσιν. ἐγὼ μὲν νῦν οὔτε Σθενε-
βοίην πείθομαι οὔτε Φαίδρην τοιάδε ἐπιτελέσαι, εἰ τὸν Ἰππόλυτον ἀτρεκέως ἐπόθει Φαίδρη.
ἀλλὰ τὰ μὲν ἐχέτω ὅπως καὶ ἐγένετο. **24.** ὥς δὲ ἡ ἀγγελίη ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἀπίκετο ἔγνω τε
ὁ Κομβάβος τὴν αἰτίην, θαρσέων τε ἦεν, ὅτι οἱ ἡ ἀπολογίῃ οἴκοι ἐλείπετο, καὶ μιν ἐλθόντα
ὁ βασιλεὺς αὐτίκα μὲν ἔδησέ τε καὶ ἐν φρουρῇ ἔχε. μετὰ δὲ παρεόντων οἱ τῶν φίλων, οἱ καὶ
τότε πεμπομένω τῷ Κομβάβῳ παρεγένοντο, παραγαγὼν ἐς μέσον κατηγορεῖν ἄρχετο καὶ οἱ
μοιχηρίῃ τε καὶ ἀκολασίῃ προῦφερε· κάρτα δὲ δεινοπαθέων πίστιν τε καὶ φιλίην ἀνεκαλέετο
λέγων τρισσὰ Κομβάβον ἀδικεῖν μοιχρὸν τε ἐόντα καὶ ἐς πίστιν ὑβρίσαντα καὶ ἐς θεὸν ἀσε-
βέοντα, τῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοιάδε ἔπρηξε· πολλοὶ δὲ παρεστεῶτες ἤλεγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας
ἀλλήλοισι συνεόντας εἶδον. πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκεεν αὐτίκα θνήσκειν Κομβάβον θανάτου ἄξια
ἐργασμένον. **25.** ὁ δὲ τέως μὲν ἔστηκε λέγων οὐδέν· ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐς τὸν φόνον ἤγετο, φθέγγατό τε
καὶ τὸ κειμήλιον αἶτεε λέγων, ὥς ἀναιρέει μιν οὐκ ὕβριος οὐδὲ γάμων εἵνεκα, ἀλλ' ἐκείνων ἐπι-
θυμέων, τὰ οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. πρὸς τὰδε ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν ταμίην ἐκέλευεν ἐνεῖκαι
τὰ οἱ φρουρεῖν ἔδωκεν· ὥς δὲ ἤνεικε, λύσας τὴν σφρηγίδα ὁ Κομβάβος τὰ τε ἐνεόντα ἐπέδειξε
καὶ ἑωυτὸν ὁκοῖα ἐπεπόνθειν, ἔλεξέ τε, ὦ βασιλεῦ, τὰδε τοι ἐγὼ ὀρρωδέων, εὐτέ με ταύτην
ὁδὸν ἔπειμπε, ἀέκων ἦιον, καὶ ἐπεὶ με ἀναγκαίῃ μεγάλῃ ἐκ σέο κατέλαβε, τοιάδε ἐπετέλεσα,
ἐσθλὰ μὲν ἐς δεσπότηα, ἐμοὶ δὲ οὐκ εὐτυχέα· τοιόσδε μέντοι ἐὼν ἄνδρὸς ἐπ' ἀδικίην ἐγκαλέο-
μαι. ὁ δὲ πρὸς τὰδε ἀμβώσας περιέβαλέ τέ μιν καὶ δακρύων ἅμα ἔλεγεν, ὦ Κομβάβε, τί μέγα
κακὸν εἰργάσαιο; τί δὲ σεωυτὸν οὕτω ἀεικέλιον ἔργον μούνος ἀνδρῶν ἔπρηξας; τὰ οὐ πάμπαν
ἐπαινέω, ὦ σχέτλιε, ὅς τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ παθέειν μήτε ἐμὲ ἰδέσθαι ὠφελεν· οὐ γάρ
μοι ταύτης ἀπολογίης ἔδεεν. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων τοιάδε ἠθέλε, πρῶτα μὲν σοι τίσις ἐξ ἡμέων
ἔσσεται, αὐτέων συκοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ δὲ μεγάλη δωρεὴ ἀπίξεται χρυσός τε πολλὸς
καὶ ἄργυρος ἄπλετος καὶ ἐσθῆτες Ἀσσύριοι καὶ ἵπποι βασιλῆιοι. ἀπίξαι δὲ παρ' ἡμέας ἄνευ

ἐσαγγελέος οὐδέ τις ἀπέρξει σε ἡμετέρης ὄψιος, οὐδ' ἦν γυναικὶ ἅμα εὐνάζωμαι. τάδε εἶπέ τε ἅμα καὶ ἐποίηε · καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς φόνον ἤγοντο, τῷ δὲ τὰ δῶρα ἐδίδοτο καὶ ἡ φιλήν μεζων ἐγεγόνεον. ἐδόκεε δὲ οὐδεὶς ἔτι Ἀσσυρίων Κομβάβω σοφίην καὶ εὐδαιμονίην εἶκελος. **26.** μετὰ δὲ αἰτησάμενος ἐκτελέσαι τὰ λείποντα τῷ νηῷ — ἀτελέα γάρ μιν ἀπολελοίπεον — αὐτίς ἐπέμπετο, καὶ τὸν τε νηὸν ἐξετέλεσε καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ ἔμενεν. ἔδωκε δὲ οἱ βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ εὐεργεσίας εἵνεκα ἐν τῷ ἱρῷ ἐστάναι χάλκεον · καὶ ἔτι ἐς τιμὴν ἐν τῷ ἱρῷ Κομβάβος χάλκεος Ἑρμοκλέους τοῦ Ῥοδίου ποίημα μορφὴν μὲν ὁκοίη γυνή, ἐσθῆτα δὲ ἀνδρικήν ἔχει. λέγεται δὲ τῶν φίλων τοὺς μάλιστα οἱ εὐνοέοντας ἐς παραμυθίην τοῦ πάθεος κοινωνίην ἐλέσθαι τῆς συμφορῆς · ἔτεμον γὰρ ἑωυτοὺς καὶ δίαιταν τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ διαιτέοντο. ἄλλοι δὲ ἱρολογέουσιν ἐπὶ τῷ πρήγματι λέγοντες ὡς ἡ Ἥρη φιλέουσα Κομβάβον πολλοῖσι τὴν τομὴν ἐπὶ νόον ἔβαλεν, ὅπως μὴ μούνος ἐπὶ τῇ ἀνανδρήϊ λυπέοιτο. **27.** τὸ δὲ ἔθος τοῦτο ἐπειδὴ ἄπαξ ἐγένετο, ἔτι νῦν μένει καὶ πολλοὶ ἐκάστου ἔτεος ἐν τῷ ἱρῷ τάμνονται καὶ θηλύνονται εἴτε Κομβάβον παραμυθεόμενοι εἴτε καὶ Ἥρη χαρίζονται · τάμνονται δ' ὦν, ἐσθῆτα δὲ οἶδε οὐκέτι ἀνδρικήν ἔχουσιν, ἀλλὰ εἵματά τε γυναικῆα φορέουσι καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσιν. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, ἀνακέεται καὶ τουτέων ἐς Κομβάβον ἡ αἰτία · συνενείχθη γάρ οἱ καὶ τάδε. ξιὴν γυνὴ ἐς πανηγυριν ἀπικομένη ἰδοῦσα καλὸν τε ἐόντα καὶ ἐσθῆτα ἔτι ἀνδρικήν ἔχοντα ἔρωτι μεγάλῳ ἔσχετο, μετὰ δὲ μαθούσα ἀτελέα ἐόντα ἑωυτὴν διειργάσατο ἐπὶ τοῖσι Κομβάβος ἀθυμέων, ὅτι οἱ ἀτυχεῶς τὰ ἐς Ἀφροδίτην ἔχει, ἐσθῆτα γυναικῆα ἐνεδύσατο, ὅπως μηκέτι ἐτέρη γυνὴ ἴσα ἐξαπατέοιτο. ἦδε αἰτία Γάλλοις στολῆς θηλέης. Κομβάβου μὲν μοι τοσάδε εἰρήσθω · Γάλλων δὲ αὐτίς ἐγὼ λόγῳ ὑστέρῳ μεμνήσομαι τομῆς τε αὐτέων, ὅπως τάμνονται, καὶ ταφῆς ὁκοίην θάπτονται, καὶ ὅτε εἵνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἐσέρχονται · πρότερον δέ μοι θυμὸς εἰπὲν θεοῖός τε πέρι τοῦ νηοῦ καὶ μεγάλθεος, καὶ δῆτα ἐρέω. **28.** ὁ μὲν χώρος αὐτός, ἐν τῷ τὸ ἱρὸν ἵδρυται, λόφος ἐστὶ, κέεται δὲ κατὰ μέσον τῆς πόλιος μάλιστα, καὶ οἱ τείχεα δοιὰ περικέεται. τῶν δὲ τειχέων τὸ μὲν ἀρχαῖον, τὸ δὲ οὐ πολλὸν ἡμέων πρεσβύτερον. τὰ δὲ προπύλαια τοῦ ἱροῦ ἐς ἄνεμον βορέην ἀποκέκλιται μέγαθος ὅσον τε ἑκατὸν ὀργυιέων · ἐν τούτοις τοῖσι προπυλαιοῖσι καὶ οἱ φαλλοὶ ἐστᾶσι, τοὺς Διόνυσος ἐστήσατο, ἡλικίην καὶ οἶδε τριήκοντα ὀργυιέων. ἐς τουτέων τὸν ἕνα φαλλὸν ἀνὴρ ἐκάστου ἔτεος δις ἀνέρχεται οἰκέει τε ἐν ἅκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων. αἰτία δὲ οἱ τῆς ἀνόδου ἦδε λέγεται · οἱ μὲν πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι ὑψοῦ τοῖσι θεοῖσιν ὁμιλεῖ καὶ ἀγαθὰ πάσῃ Συρίῃ αἰτέει, οἱ δὲ τῶν εὐχωλέων ἀγχόθεν ἐπαῖουσιν. ἄλλοις δὲ δοκέει καὶ τάδε Δευκαλίωνος εἵνεκα ποιέεσθαι ἐκείνης ζυμφορῆς μνήματα, ὅκοτε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ οὖρεα καὶ ἐς τὰ περιμήκεα τῶν δενδρέων ἤρισαν τὸ πολλὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν νυν καὶ τάδε ἀπίθανα. δοκέω γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ τάδε ποιέειν, συμβάλλομαι δὲ τουτέοις · φαλλοὺς ὅσοι Διονύσῳ ἐγείρουσιν, ἐν τοῖσι φαλλοῖσι καὶ ἄνδρας ξυλίνους κατίζουσιν, ὅτε μὲν εἵνεκα ἐγὼ οὐκ ἐρέω. δοκέει δ' ὦν μοι, καὶ ὅδε ἐς ἐκείνου μίμησιν τοῦ ξυλίνου ἀνδρὸς ἀνέρχεται. **29.** ἡ δὲ οἱ ἀνοδος τοιήδε · σειρῇ μικρῇ ἑωυτόν τε ἅμα καὶ τὸν φαλλὸν περιβάλλει, μετὰ δὲ ἐπιβαίνει ξύλων προσφυῶν τῷ φαλλῷ ὁκόσον ἐς χώρην ἄκρου ποδός · ἀνιών δὲ ἅμα ἀναβάλλει τὴν σειρὴν ἀμφοτέρωθεν ὅκωσπερ ἡνιοχέων. εἰ δὲ τις τόδε μὲν οὐκ ὅπωπεν, ὅπωπε δὲ φοινικοβατέοντας ἢ ἐν Ἀραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ἄλλοθι κου, οἶδε τὸ λέγω. ἐπεὰν δὲ ἐς τέλος ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σειρὴν ἐτέρην ἀφείς τὴν αὐτὸς ἔχει μακρὴν ταύτην, ἀνέλκει τῶν οἱ θυμός, ξύλα καὶ εἵματα καὶ σκεύεα, ἀπὸ τῶν ἔδρην συνδέων ὁκοίην καλὴν ἱζάνει, μίμνει τε χρόνον τῶν εἴπων ἡμερέων. πολλοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον, οἱ δὲ χαλκὸν κομίζουσιν, εἴτ' ἀφέντες ἐκείνου πρόσθε κείμενα ἀπίασι λέγοντες τὰ οὐνόματα ἕκαστος. παρεστῶς δὲ ἄλλος ἄνω ἀγγέλλει, ὁ δὲ δεξάμενος τοῦνομα εὐχωλὴν ἐς ἕκαστον ποιέεται, ἅμα δὲ εὐχόμενος κροτέει ποίημα χάλκεον, τὸ αἰδεῖ μέγα καὶ τρηχὺ κινεόμενον · εὐδὲ δὲ οὐδαμὰ

· ἦν γάρ μιν ὕπνος ἔλη ποτέ, σκορπίος ἀνιών ἀνεγείρει τε καὶ ἀεικέα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἦδε ἡ ζημὴ τοῦ ὕπνου ἐπικέεται. τὰ μὲν ὦν ἐς τὸν σκορπίον μυθέονται, ἱρά τε καὶ θεοπρεπέα, εἰ δὲ ἀτρεκέα ἐστίν, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει δέ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίην συμβάλλεται καὶ τῆς πτώσιος ἡ ὀρρωδία. φαλλοβατέων μὲν δὴ πέρι τοσάδε ἀρκέει. ὁ δὲ νηὸς ὀρέει μὲν ἐς ἥλιον ἀνιόντα. **30.** εἶδος δὲ καὶ ἐργασίην ἐστὶν ὁκοίους νηοὺς ἐν Ἰωνίῃ ποιέουσιν. ἔδρη μεγάλη ἀνέχει ἐκ γῆς μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ἐπὶ τῆς ὁ νηὸς ἐπικέεται. ἀνοδος ἐς αὐτὸν λίθου πεποιήται, οὐ κάρτα μακρὴ. ἀνελθόντι δὲ θεῷ μὲν καὶ ὁ πρόνηος μέγα παρέχεται θύρησί τε ἡσκηται χρυσέησιν · ἐνδοθεν δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπολάμπεται καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσή. ἀπόζει δὲ αὐτοῦ ὁδμὴ ἀμβροσίη ὁκοίη λέγεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης, καὶ σοι τηλόθεν ἀνιόντι προσβάλλει πνοιὴν κάρτα ἀγαθὴν, καὶ ἦν αὐτὶς ἀπίης, οὐδαμὰ λείπεται, ἀλλὰ σευ τὰ τε εἴματα ἐς πολὺν ἔχει τὴν πνοιὴν καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μεμνήσῃ. **31.** ἐνδοθεν δὲ ὁ νηὸς οὐκ ἀπλόος ἐστίν, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ θάλαμος ἄλλος πεποιήται. ἀνοδος καὶ ἐς τοῦτον ὀλίγη · θύρησι δὲ οὐκ ἡσκηται, ἀλλ' ἐς ἀντίον ἅπας ἀναπέπταται. ἐς μὲν ὦν τὸν μέγαν νηὸν πάντες ἐσέρχονται, ἐς δὲ τὸν θάλαμον οἱ ἱεεὺς μούνον, οὐ μέντοι πάντες οἱ ἱεεὺς, ἀλλὰ οἱ μάλιστα ἀρχιεοὶ τέ εἰσι καὶ οἵσι πᾶσα ἐς τὸ ἱρὸν μέλεται θεραπνίη. ἐν δὲ τῷδε εἶται τὰ ἔδεα, ἥ τε Ἥρη καὶ τὸν αὐτοὶ Δία ἐόντα ἐτέρῳ οὐνόματι κληίζουσιν. ἄμφω δὲ χρύσειοι τέ εἰσι καὶ ἄμφω ἔχονται · ἀλλὰ τὴν μὲν Ἥρην λέοντες φέρουσιν, ὁ δὲ ταύροις ἐφέζεται. καὶ δῆτα τὸ μὲν τοῦ Διὸς ἀγαλμα ἐς Δία πάντα ὀρῇ καὶ κεφαλὴν καὶ εἴματα καὶ ἔδρην, καὶ μιν οὐδὲ ἐθέλων ἄλλως εἰκάσεις. **32.** ἡ δὲ Ἥρη σκοπέοντί σοι πολυειδέα μορφήν ἐκφανέει · καὶ τὰ μὲν ζύμπαντα ἀτρεκεῖ λόγῳ Ἥρη ἐστίν · ἔχει δέ τι καὶ Ἀθηναίης καὶ Ἀφροδίτης καὶ Σεληναίης καὶ Ῥέης καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Νεμέσιος καὶ Μοιρέων. χειρὶ δὲ τῇ μὲν ἐτέρῃ σκῆπτρον ἔχει, τῇ ἐτέρῃ δὲ ἄτρακτον, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτίνας τε φορέει καὶ πύργον καὶ κεστόν, τῷ μούνην τὴν Οὐρανίην κοσμέουσιν. ἔκτοσθεν δὲ οἱ χρυσός τε ἄλλος περικέεται καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες, τῶν οἱ μὲν λευκοί, οἱ δὲ ὑδατώδεις, πολλοὶ δὲ οἰνώδεις, πολλοὶ δὲ πυρώδεις. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ Σαρδῶοι πολλοὶ καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσιν Αἰγύπτιοι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Αἰθίοπες καὶ Μηδοὶ καὶ Ἀρμένιοι καὶ Βαβυλώνιοι. τὸ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγγέσμαι · λίθον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὐνομα δὲ οἱ τοῦ ἔργου ἡ συντυχία. ἀπὸ τούτου ἐν νυκτὶ σέλας πολλὸν ἀπολάμπεται, ὑπὸ δὲ οἱ καὶ ὁ νηὸς ἅπας οἶον ὑπὸ λύχνοισι φαίνεται · ἐν ἡμέρῃ δὲ τὸ μὲν φέγγος ἀσθενέει. ἰδέην δὲ ἔχει κάρτα πυρώδεια. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστιν ἐν τῷ ξοάνῳ · ἦν ἐστεῶς ἀντίος ἐσορέης, ἐς σὲ ὀρῇ καὶ μεταβαίνοντι τὸ βλέμμα ἀκολουθεῖ, καὶ ἦν ἄλλος ἐτέρωθεν ἐσορέη, ἴσα καὶ ἐς ἐκείνον ἐκτελέει. **33.** ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων ἔστηκε ξόανον ἄλλο χρύσειον οὐδαμὰ τοῖσιν ἄλλοισι ξοάνοισιν ἴκελον. τὸ δὲ μορφήν μὲν ἰδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἶδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ἀσσυρίων, οὐδέ τι οὐνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ καὶ εἶδος λέγουσι · καὶ μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ ἐς Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι · καὶ γὰρ δὴ ὦν ἐπὶ τῇ κορυφῇ αὐτοῦ περιστερὴ χρυσὴ ἐφέστηκε. τοῦνεκα δὴ μυθέονται Σεμιράμιος ἔμμεναι τότε σημήιον. ἀποδημέει δὲ δις ἐκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν ἐς κομιδὴν τοῦ εἶπον ὕδατος. **34.** ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νηῷ ἐσιόντων ἐν ἀριστερῇ κέεται πρῶτα μὲν θρόνος Ἡελίου, αὐτοῦ δὲ ἔδος οὐκ ἐνι · μούνου δὲ Ἡελίου καὶ Σεληναίης ξόανα οὐ δεικνύουσιν. ὅτε δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσιν, ἐγὼ καὶ τότε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσιν ὅσιον ἔμμεναι ξόανα ποιέεσθαι, οὐ γὰρ σφῶν ἐμφανέα πάντες τὰ εἶδεα · Ἡέλιος δὲ καὶ Σεληναίη πάμπαν ἐναργεῖς καὶ σφέας πάντες ὀρέουσι. κοίη ὦν αἰτίη ξοανουργίας τοῖσιν ἐν τῷ ἡέρι φαινόμενοι ; **35.** μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον κέεται ξόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἶον ἐώθεε ποιέεσθαι · οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες Ἀπόλλωνα νέον τε καὶ πρωθήβην ποιέουσι, μούνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γενειήτῳ ξόανον δεικνύουσι, καὶ τὰδε

ποιέοντες έωυτούς μὲν ἐπαινέουσιν, Ἑλλήνων δὲ κατηγοροῦσι καὶ ἄλλων, ὅκοσοι Ἀπόλλων-
 να παῖδα θέμενοι ἰλάσκονται. αἰτία δὲ ἦδε · δοκεῖ αὐτέοισιν ἀσοφίῃ μεγάλη ἔμμεναι ἀτελέα
 ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἶδεα · τὸ δὲ νέον ἀτελὲς ἔτι νομίζουσιν. ἐν δὲ καὶ ἄλλο τῷ σφετέρῳ
 Ἀπόλλωνι καινουργέουσι · μῦνοι Ἀπόλλωνα εἴμασι κοσμέουσιν. **36.** ἔργων δὲ αὐτοῦ πέρι
 πολλὰ μὲν ἔχω εἰπεῖν, ἐρέω δὲ τὸ μάλιστα θαυμάζειν ἄξιον. πρῶτα δὲ τοῦ μαντηίου ἐπιμνήσο-
 μαι. μαντήια πολλὰ μὲν παρ' Ἑλλήσι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι, τὰ δὲ καὶ ἐν τῇ Λιβύῃ,
 καὶ ἐν τῇ δὲ Ἀσίῃ πολλὰ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε ἱρέων ἄνευ οὔτε προφητέων φθέγγονται, ὅδε
 δὲ αὐτὸς τε κινέεται καὶ τὴν μαντηίην ἐς τέλος αὐτουργεῖ. τρόπος δὲ αὐτῆς τοιοῦσδε · εὖτ' ἂν
 ἐθέλῃ χρησμηγορεῖν, ἐν τῇ ἔδρῃ πρῶτα κινέεται · οἱ δὲ μιν ἱρέες αὐτίκα ἀείρουσιν. ἦν δὲ μὴ
 ἀείρωσι, ὁ δὲ ἰδρώει καὶ ἐς μέζον ἔτι κινέεται. εὖτ' ἂν δὲ ὑποδύντες φέρωσιν, ἄγει σφέας πάντῃ
 περιδινέων καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἐτέρου μεταπηδέων. τέλος ὁ ἀρχιρεὺς ἀντιάσας ἐπερέεταί μιν περὶ
 ἀπάντων πρηγμάτων · ὁ δὲ ἦν τι μὴ ἐθέλῃ ποιέεσθαι, ὀπίσω ἀναχωρεῖ, ἦν δὲ τι ἐπαινέῃ, ἄγει
 ἐς τὸ πρόσω τοὺς προφέροντας ὅκωσπερ ἡνιοχέων. οὕτως μὲν συναγείρουσι τὰ θέσφατα καὶ
 οὔτε ἱρὸν πρῆγμα οὐδὲν οὔτε ἴδιον τούτου ἄνευ ποιέουσι. λέγει δὲ καὶ τοῦ ἔτεος πέρι καὶ τῶν
 ὥρέων αὐτοῦ πασέων, καὶ ὅκοτε οὐκ ἔρονται. λέγει δὲ καὶ τοῦ σημείου πέρι, κότε χρή μιν
 ἀποδημέειν τὴν εἴπον ἀποδημίην. **37.** ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, τὸ ἐμεῦ παρεόντος ἔπρηξεν. οἱ μὲν μιν
 ἱρέες ἀείροντες ἔφερον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐν γῇ κάτω ἔλιπεν, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἡέρι μῦνος ἐφορέετο.
38. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ξόανόν ἐστιν Ἀτλαντος, μετὰ δὲ Ἑρμέω καὶ Εἰλειθυίῃς.

39. Τὰ μὲν ὧν ἐντὸς τοῦ νηοῦ ὥδε κεκοσμέεται · ἔξω δὲ βωμός τις κέεται μέγας χάλκεος.
 ἐν δὲ καὶ ἄλλα ξόανα μυρία χάλκεα βασιλέων τε καὶ ἱρέων · καταλέξω δὲ τῶν μάλιστα ἄξιον
 μνήσασθαι. ἐν ἀριστερῇ τοῦ νεῶ Σεμιράμιος ξόανον ἔστηκεν ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ἐπιδεικνύουσα.
 ἀνέστη δὲ δι' αἰτίην τοιήνδε · ἀνθρώποισιν, ὅκοσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο έωυτὴν
 μὲν ὅκως θεὸν ἰλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων καὶ αὐτῆς Ἥρης ἀλογεῖν. καὶ ὥδε ἐποίησεν.
 μετὰ δὲ ὧς οἱ θεοὶ ἀπίκοντο νοῦσοί τε καὶ συμφοραὶ καὶ ἄλγεα, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύ-
 σατο καὶ θνητὴν έωυτὴν ὠμολόγεε καὶ τοῖσιν ὑπηκόοισιν αὐτὶς ἐκέλευεν ἐς Ἥρην τρέπεσθαι.
 τούνεκα δὴ ἔτι τοιήδε ἀνέστηκε τοῖσιν ἀπικνεομένοισι τὴν Ἥρην ἰλάσκεσθαι δεικνύουσα καὶ
 θεὸν οὐκέτι έωυτὴν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέουσα. **40.** εἶδον δὲ καὶ αὐτόθι Ἑλένης ἄγαλμα καὶ
 Ἑκάβης καὶ Ἀνδρομάχης καὶ Πάριδος καὶ Ἑκτορος καὶ Ἀχιλλέως. εἶδον δὲ καὶ Νιρέως ἔδος
 τοῦ Ἀγλαΐης καὶ Φιλομήλην καὶ Πρόκνην ἔτι γυναῖκας, καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα, καὶ ἄλλο
 ἄγαλμα Σεμιράμιος καὶ Κομβάβου τὸ κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης κάρτα καλὸν καὶ Ἀλεξάν-
 δρου αὐτῷ ἐκείνῳ ἴκελον. παρὰ δὲ οἱ Σαρδανάπαλλος ἔστηκεν ἄλλη μορφὴ καὶ ἄλλη στολὴ.
41. ἐν δὲ τῇ αὐλῇ ἄφεται νέμονται βόες μεγάλοι καὶ ἵπποι καὶ αἰετοὶ καὶ ἄρκτοι καὶ λέοντες,
 καὶ ἀνθρώπους οὐδαμὰ σίνονται, ἀλλὰ πάντες ἱροὶ τέ εἰσι καὶ χειροήθεις. **42.** ἱρέες δὲ αὐτοῖσι
 πολλοὶ ἀποδεδέχεται, τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάζουσιν, οἱ δὲ σπονδηφορέουσιν, ἄλλοι δὲ πυρ-
 φόροι καλέονται καὶ ἄλλοι παραβώμιοι · ἐπ' ἐμεῦ δὲ πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς τὴν θυσίην
 ἀπικνέοντο. ἐσθῆς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκή, καὶ πῖλον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν. ἀρχιρεὺς δὲ ἄλ-
 λος ἐκάστου ἔτεος ἐπιγίγνεται, πορφυρέην τε μῦνος οὗτος φορεῖ καὶ τιάρη χρυσή ἀναδέεται.
43. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων ἱρῶν αὐλητέων τε καὶ συριστέων καὶ Γάλλων, καὶ γυ-
 ναῖκες ἐπιμανέες τε καὶ φρενοβλαβέες. **44.** θυσίῃ δὲ δις ἐκάστης ἡμέρης ἐπιτελέεται, ἐς τὴν
 πάντες ἀπικνέονται. Διὶ μὲν ὧν κατ' ἡσυχίην θύουσιν οὔτε ἀεῖδοντες οὔτε αὐλέοντες. εὖτ' ἂν
 δὲ τῇ Ἥρῃ κατάρχωνται, ἀεῖδουσὶ τε καὶ αὐλέουσι καὶ κρόταλα ἐπικροτεύουσι. καὶ μοι τούτου
 πέρι σαφὲς οὐδὲν εἰπεῖν ἐδύναντο. **45.** ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, οὐ πολλὸν ἐκάς τοῦ ἱροῦ, ἐν
 τῇ ἰχθυὺς ἱροὶ τρέφονται πολλοὶ καὶ πολυειδέες. γίγνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι κάρτα μεγάλοι ·
 οὔτοι δὲ καὶ οὐνόματα ἔχουσι καὶ ἔρχονται καλεόμενοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ τις ξην ἐν αὐτέοισι χρυσο-

φορέων, ἐν τῇ πτέρυγι δὲ ποίημα χρύσειον αὐτέῳ ἀνακέετο. καὶ μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθεησάμην, καὶ εἶχε τὸ ποίημα. **46.** βάθος δὲ τῆς λίμνης πολλόν. ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπειρήθην, λέγουσι δ' ὦν καὶ διηκοσίων ὀργυιῶν πλέον ἔμμεναι. κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς βωμὸς λίθου ἀνέστηκε. δοκέει ἂν ἄφνω ἰδὼν πλῶειν τέ μιν καὶ τῷ ὕδατι ἐποχέεσθαι, καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκέει στῦλος ὑφεστεῶς μέγας ἀνέχειν τὸν βωμόν. ἔσπεπται δὲ αἰεὶ καὶ θυώματα ἔχει. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκάστης ἡμέρης κατ' εὐχὴν ἐς αὐτὸν νηχόμενοι στεφανηφορέουσι. **47.** γίνονται δὲ αὐτόθι καὶ πανηγυρίες τε μέγισται, καλέονται δὲ ἐς τὴν λίμνην καταβάσεις, ὅτι ἐν αὐτῇσιν ἐς τὴν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται, ἐν τοῖσιν ἢ Ἡρῇ πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἰδῆται · ἦν γὰρ τόδε γένηται, λέγουσιν ὅτι πάντες ἀπόλλυνται. καὶ δῆτα ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρόσω ἵσταμένη ἀπέργει τέ μιν καὶ πολλὰ λιπαρέουσα ἀποπέμπει. **48.** μέγισται δὲ αὐτέοισι πανηγυρίες, αἱ ἐς θάλασσαν νομίζονται. ἀλλ' ἐγὼ τουτέων περὶ σαφές οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν · οὐ γὰρ ἤλθον αὐτὸς οὐδὲ ἐπειρήθην ταύτης τῆς ὁδοπορίας. τὰ δὲ ἐλθόντες ποιεοῦσιν, εἶδον καὶ ἀπηγγέσμαι. ἀγγήιον ἕκαστος ὕδατι σεσαγμένον φέρουσι, κηρῷ δὲ τὰδε σεσήμανται · καὶ μιν οὐκ αὐτοὶ λυσάμενοι χέονται, ἀλλ' ἔστιν ἀλεκτρυὼν ἱρός, οἰκέει δ' ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπεὰν σφέων δέξηται τὰ ἀγγήια τὴν τε σφρηγίδα ὀρή, μισθὸν ἀρνύμενος ἀνά τε λυεῖ τὸν δεσμὸν καὶ τὸν κηρὸν ἀπαιρέεται, καὶ πολλὰ μνέες ἐκ τουτέου τοῦ ἔργου τῷ ἀλεκτρυόνι ἀγείρονται. ἔνθεν δὲ ἐς τὸν νηὸν αὐτοὶ ἐνείκοντες σπένδουσιν τε καὶ θύσαντες ὀπίσω ἀπονοστέουσιν.

49. Ὅρτέων δὲ πασέων τῶν οἶδα μεγίστην τοῦ εἵαρος ἀρχομένου ἐπιτελέουσι, καὶ μιν οἱ μὲν πυρὴν, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίην δὲ ἐν αὐτῇ τοιήνδε ποιεοῦσι · δένδρεα μεγάλα ἐκκόψαντες ἐν τῇ αὐτῇ ἐστάσι, μετὰ δὲ ἀγινέοντες αἰγὰς τε καὶ οἷας καὶ ἄλλα κτήνεα ζῶα ἐκ τῶν δενδρέων ἀπαρτέουσιν · ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες καὶ εἴματα καὶ χρύσεια καὶ ἀργύρεα ποιήματα. ἐπεὰν δὲ ἐντελέα πάντα ποιήσωνται, περιενεῖκοντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δένδρεα πυρὴν ἐνίασι, τὰ δὲ αὐτίκα πάντα καίονται. ἐς ταύτην τὴν ὁρτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἐκ τε Συρίας καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων, φέρουσι τε τὰ ἐωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι καὶ τὰ σημήια ἕκαστοι ἔχουσιν ἐς τὰδε μεμιμημένα. **50.** ἐν ῥῆτῃσι δὲ ἡμέρησι τὸ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱρὸν ἀγείρονται, Γάλλοι δὲ πολλοὶ καὶ τοὺς ἔλεξα ἱροὶ ἄνθρωποι τελέουσι τὰ ὄργια, τάμνονταί τε τοὺς πῆχεας καὶ τοῖσι νώτοισι πρὸς ἀλλήλους τύπτονται. πολλοὶ δὲ σφίσι παρεστέωτες ἐπαυλέουσι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσιν, ἄλλοι δὲ αἰδουσιν ἔνθεα καὶ ἱρὰ ἄσματα. τὸ δὲ ἔργον ἐκτὸς τοῦ νηοῦ τόδε γίγνεται, οὐδὲ ἐσέρχονται ἐς τὸν νηὸν ὁκόσοι τόδε ποιεοῦσιν. **51.** ἐν ταύτῃσι τῇσιν ἡμέρησι καὶ Γάλλοι γίνονται · ἐπεὰν γὰρ οἱ ἄλλοι αὐλέωσι τε καὶ ὄργια ποιεῶνται, ἐς πολλοὺς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται, καὶ πολλοὶ οἱ ἐς θῆγν ἀπικόμενοι μετὰ δὲ τοιάδε ἔπρηξαν. καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιεοῦσιν · ὁ νεηνίης, ὅτῳ τὰδε ἀποκέαται, ρίψας τὰ εἴματα μεγάλη βοῇ ἐς μέσον ἔρχεται καὶ ξίφος ἀναιρέεται · τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα, ἐμοὶ δοκέει, διὰ τοῦτο ἔστηκε. λαβὼν δὲ αὐτίκα τάμνει ἐωυτὸν θέει τε διὰ τῆς πόλιος καὶ τῇσι χερσὶ φέρει τὰ ἔταμεν. ἐς ὁκοίην δὲ οἰκίην τὰδε ἀπορρίψει, ἐκ ταύτης ἐσθῆτά τε θηλέην καὶ κόσμον τὸν γυναικῆιον λαμβάνει. τὰδε μὲν ἐν τῇσι τομῇσι ποιεοῦσιν. **52.** ἀποθανόντες δὲ Γάλλοι οὐκ ὁμοίην ταφὴν τοῖσιν ἄλλοις θάπτονται, ἀλλ' ἐὰν ἀποθάνῃ Γάλλος, οἱ ἐταῖροί μιν αἰείραντες ἐς τὰ προάστεια φέρουσι, θέμενοι δὲ αὐτὸν καὶ τὸ φέρτρον, τῷ ἐκόμισαν, ὑπερθε λίθους βάλλουσι, καὶ τὰδε πρήξαντες ὀπίσω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες δὲ ἑπτὰ ἡμερῶν ἀριθμὸν οὕτως ἐς τὸ ἱρὸν ἐσέρχονται · πρὸ δὲ τουτέων ἦν ἐσέλθωσιν, οὐκ ὅσια ποιεοῦσι. **53.** νόμοισι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τουτέοισιν · ἦν μὲν τις αὐτέων νέκυν ἰδῆται, ἐκείνην τὴν ἡμέρην ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται, τῇ ἐτέρῃ δὲ καθήρας ἐωυτὸν ἐσέρχεται. αὐτέων δὲ τῶν οἰκῆων τοῦ νέκυος ἕκαστοι φυλάξαντες ἀριθμὸν ἡμερῶν τριήκοντα καὶ τὰς κεφαλὰς ξυράμενοι ἐσέρχονται, πρὶν δὲ τὰδε ποιῆσαι, οὐ σφίσιν ἐσιέναι

οἷον. **54.** θύουσι δὲ βόας ἄρσενάς τε καὶ θήλεας καὶ αἶγας καὶ δῖας · σύας δὲ μούνας ἐναγέας νομίζοντες οὔτε θύουσιν οὔτε σιτέονται. ἄλλοι δ' οὐ σφέας ἐναγέας, ἀλλὰ ἱρούς νομίζουσιν. ὀρνίθων τε αὐτέοισι περιστερὴ χρῆμα ἱρότατον καὶ οὐδὲ ψαύειν αὐτέων δικαιοῦσι · καὶ ἦν ἀέκοντες ἄψωνται, ἐναγέες ἐκείνην τὴν ἡμέρην εἰσὶ. τοῦνεκα δὴ αὐτέοισι σύννομοί τέ εἰσι καὶ ἐς τὰ οἰκῆα ἐσέρχονται καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται.

55. Λέξω δὲ καὶ τῶν πανηγυριστέων τὰ ἕκαστοι ποιέουσιν · ἀνὴρ εὖτ' ἂν ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν πρῶτον ἀπικνέηται, κεφαλὴν μὲν ὅδε καὶ ὀφρύας ἐξύρατο, μετὰ δὲ ἱρεύσας δῖν τὰ μὲν ἄλλα κρεουργεῖ τε καὶ εὐωχέεται, τὸ δὲ νάκος χαμαὶ θέμενος ἐπὶ τούτου ἐς γόνυ ἔζεται, πόδας δὲ καὶ κεφαλὴν τοῦ κτήνεος ἐπὶ τὴν ἐωυτοῦ κεφαλὴν ἀναλαμβάνει, ἅμα δὲ εὐχόμενος αἰτέει τὴν μὲν παρεοῦσαν θυσίην δέκεσθαι, μέζω δὲ ἐσαῦτις ὑπισχνέεται. τελέσας δὲ ταῦτα καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφεται καὶ τῶν ἄλλων, ὁκόσοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπικνέονται. ἄρας δὲ ἀπὸ τῆς ἐωυτοῦ ὁδοιπορεῖ ὕδασι τε ψυχροῖσι χρεόμενος λουτρῶν τε καὶ πόσιος εἵνεκα καὶ ἐς πάμπαν χαμαικοιτέων · οὐ γάρ οἱ εὐνῆς ἐπιβῆναι ὅσιον, πρὶν τὴν τε ὁδὸν ἐκτελέσαι καὶ ἐς τὴν ἐωυτοῦ αὔτις ἀπικέσθαι. **56.** ἐν δὲ τῇ ἱρῇ πόλει ἐκδέκεται μιν ἀνὴρ ξεινοδόκος ἀγνοέοντα · ῥήτοί γάρ δὴ ὧν ἐκάστης πόλιος αὐτόθι ξεινοδόκοι εἰσὶ, καὶ τότε πατρόθεν οἶκοι δέκονται. καλέονται δὲ ὑπὸ Ἀσσυρίων οἷδε διδάσκαλοι, ὅτι σφίσι πάντα ὑπηγέονται. **57.** θύουσι δὲ οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ, ἀλλ' ἐπεὰν παραστήσῃ τῷ βωμῷ τὸ ἱρήιον, ἐπισπείσας αὐτὶς ἄγει ζῶν ἐς τὰ οἰκῆα, ἐλθὼν δὲ κατ' ἐωυτὸν θύει τε καὶ εὐχεται. **58.** ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος τοιόσδε · στέψαντες τὰ ἱρήια, ζῶα ἐκ τῶν προφυλαίων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ κατενιχθέντα θνήσκουσι. ἔνιοι δὲ καὶ παῖδας ἐωυτῶν ἐντεῦθεν ἀπιᾶσιν, οὐκ ὁμοίως τοῖς κτήνεσιν, ἀλλ' ἐς πῆρην ἐνθέμενοι χειρὶ κατάγουσιν, ἅμα δὲ αὐτέοισιν ἐπικερτομέοντες λέγουσιν ὅτι οὐ παῖδες, ἀλλὰ βόες εἰσὶ. **59.** στίζονται δὲ πάντες οἱ μὲν ἐς καρπούς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἅπαντες Ἀσσύριοι στιγματοφορέουσι. **60.** ποιέουσι δὲ καὶ ἄλλο μόνουσι τῶν Ἑλλήνων Τροϊζηνίοισιν ὁμολογέοντες. λέξω δὲ καὶ τὰ κεῖνοι ποιέουσι. Τροϊζήνιοι τῇσι παρθένοισι καὶ τοῖσιν ἡιθέοισι νόμον ἐποιήσαντο μὴ σφιν ἄλλως γάμον εἶναι, πρὶν Ἴππολύτῳ κόμας κείρασθαι · καὶ ὧδε ποιέουσι. τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει γίγνεται. οἱ μὲν νεηνῖαι τῶν γενεῶν ἀπάρχονται, τῇσι δὲ παρθένοισι πλοκάμους ἱρούς ἐκ γενετῆς ἀπιᾶσι, τοὺς ἐπεὰν ἐν τῷ ἱρῷ γένωνται, τάμνουσί τε καὶ ἐς ἄγγεα καταθέντες οἱ μὲν ἀργύρεα, πολλοὶ δὲ χρύσεια ἐν τῷ νηῷ προσηλώσαντες ἀπίασιν ἐπιγράψαντες ἕκαστοι τὰ οὐνόματα. τοῦτο καὶ ἐγὼ νέος ἔτι ὧν ἐπετέλεσα, καὶ ἔτι μεν ἐν τῷ ἱρῷ καὶ ὁ πλόκαμος καὶ τὸ οὔνομα.